

odbudowę zniszczonych domów, a w mieście w 1654 r. pojawili się jezuici, którzy przejęli ewangelickie kościoły. Mimo, że katolicy stanowili zdecydowana mniejszość, to ewangelicy zmuszeni zostali do odprawiania mszy w lasach lub korzystania z kościoła w Jaworze. Po przejęciu tych ziem przez Prusy, Fryderyk II wydał pozwolenie na budowę ewangelickiej świątyni w mieście, którą w formie bezwieżowej posadowiono w 1748 r. W latach 1762 i 1808 całe miasto płonęło w wyniku pożarów, co spowodowało zakaz budowania z materiałów nietrwałych.¹ W 1808 r. wprowadzono zasady samorządności w mieście. Wybrano radę miasta i burmistrza, który wprowadził się do odbudowanego po pożarze ratusza w 1810 r.

2.5.2.4. ŚWIERZAWA POWIATEM

Od roku 1818 Świerzawa stała się siedzibą powiatu. Powstały nowe urzędy, wzrosło zatrudnienie i rozpoczął się rozwój miasta. W 1896 r. otwarto linię kolejową. Działały dwa hotele i 9 gospód. Wydawano lokalne gazety. Dzięki działalności towarzystwa sportowego w latach 20-tych XX w. zbudowano kompleks sportowy.

2.5.2.5. OKRES WOJENNY I POWOJENNY

W 1932 r. zlikwidowano dotychczasowe powiaty, co wpłynęło na degradację miasta. Działania wojenne ominęły Świerzawę. Po wojnie władze polskie podjęły prace na rzecz tworzenia nowych instytucji oraz organizacji życia w mieście i gminie. Początkowo nazwano miasto Szunów, później przekształcono na Świerzawę. W 1947 r. Świerzawa utraciła prawa miejskie. Rozwinęły się usługi (m. in. trzech piekarzy, czterech rzeźników, trzech krawców, dwóch szewców, trzech fryzjerów, dwóch fotografów, dwóch kowali, kominiarz, zegarmistrz, stolarz i ślusarz.² Rozpoczęła działalność filia Gminnej Spółdzielni „Samopomoc Chłopska” z Legnicy. 1 lutego 1948 r. otwarto ponownie linię kolejową.

---

¹ tamże

² Stanisław Firszt, Najdawniejsze dzieje obszaru Gminy Świerzawa, Świerzawa i okolice, Świerzawa

W 1975 r. reforma administracyjna wprowadziła nowe województwa, a 1. stycznia 1984 r. w miejsce wsi Świerzawa powstało miasto Świerzawa rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów. W 1984 r. powołano MGOKSiR w miejsce dotychczasowego Gminnego Ośrodka, a pod koniec lat 80-tych powstały dwa nowe osiedla domków jednorodzinnych i bloków spółdzielczych. Od 1. stycznia 1998 r. gmina weszła w skład powiatu złotoryjskiego.

2.5.3. Zabytki

2.5.3.1. KOŚCIÓŁ ŚW. JANA CHRZCICIELA I ŚW. KATARZYNY ALEKSANDRYJSKIEJ

Najcenniejszym obiektem zabytkowym gminy jest romański kościół św. Jana Chrzciciela i św. Katarzyny Aleksandryjskiej datowany na drugą ćwierć XIII w. (początek budowy pod koniec XII w.). Według tradycji stoi on na miejscu drewnianego kościółka ufundowanego w 1159 r. przez księcia Bolesława Wysokiego. Początkowo był to kościół parafialny, ale z czasem jego funkcję i znaczenie przejął ulokowany w centrum miasta kościół p.w. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny, ten zaś stał się filialnym, a następnie cmentarnym. W 1428 r. podczas najazdów husyckich był miejscem schronienia miejscowej ludności. Wtedy też otoczono go murem.

Pożar w 1482 r. i odbudowa w 1507 r. zdecydowały o jego obecnym kształcie (dobudowano wówczas wieżę i kaplicę grobową oraz powiększono dwa okna nadając im cechy gotyckie). W okresie reformacji świątynia została przejęta przez ewangelików,

ale w 1654 r. powróciła w ręce katolików. Funkcję kościoła cmentarnego obiekt pełnił do roku 1945, po czym został zamknięty i ulegał stopniowemu niszczeniu. W końcu lat 50-tych rozpoczęto zabezpieczanie obiektu, a większość wyposażenia wywieziono do innych kościołów i muzeów. Od 1977 r., przez ok. 20 lat trwały systematyczne prace konserwatorskie.

Jest to budowla orientowana, z prostokątną nawą przykrytą drewnianym stropem wspartym na ciekawie zdobionych słupach. Interesująco prezentują się empory, których zasadnicza część pochodzi z 1562 r. Niezwykle okazały jest oryginalny romański portal przy wejściu do nawy, z Drzewem Życia w tympanonie. Na ścianach zobaczyć można dobrze zachowane piaskowcowe epitafia i płyty nagrobne – przeważnie z XVI w. Na uwagę zasługuje również kamienna chrzcielnica oraz mensa ołtarzowa, w której w 1997 r. odkryto kamienny relikwiarz. Wartość

kościół znacznie podnoszą romańskie i gotyckie freski, z których najcenniejsze znajdują się w absydzie, gdzie odkryto ich kilka warstw. Najstarsze z nich, związane z symboliką Drzewa Życia nie mają swojego odpowiednika w Polsce. Podobnie unikatowe są XIV-wieczne gotyckie freski, zdobiące północną ścianę nawy, przedstawiające legendę św. Katarzyny Aleksandryjskiej. Wysokiej klasy artystycznej jest także gotyckie Ukrzyżowanie znajdujące się na północnej ścianie prezbiterium. Obecnie kościół jest udostępniony dla zwiedzających i służy jako miejsce różnego rodzaju wystaw, koncertów i odczytów.

2.5.3.2. KOŚCIÓŁ ŚW. ŚW. PIOTRA I PAWŁA W LUBIECHOWEJ

Jeden z cenniejszych zabytków Pogórza Kaczawskiego, którego powstanie datuje się na XIII w. Wewnątrz znajdują się wysokiej klasy malowidła z XIV w. przedstawiające m.in. Pokłon Trzech Króli oraz św. Jerzego walczącego ze smokiem.

2.5.3.3. WIEŻA WIDOKOWA W PODGÓRKACH

Miejsce utworzone na bazie ruin dawnego kościoła w Podgórkach. Obecnie jeden z atrakcyjniejszych punktów widokowych w gminie.

2.5.3.4. SZLAK KAPLICZEK W DOBKOWIE

Szlak obejmujący ponad 30 kapliczek i figur przydrożnych, większość z XIX w., obiegający wieś Dobków, przygotowany dla turystów pieszych i rowerowych. Na początku i na końcu szlaku znajdują się duże tablice informacyjne z mapą, na której umieszczono wszystkie obiekty objęte szlakiem oraz atrakcje turystyczne okolic.

2.5.3.5. RUINY KOŚCIOŁA ROMAŃSKIEGO W NOWYM KOŚCIELE

Ruiny romańskiego kościoła, w których zachowały się fragmenty kamieniarki w postaci kamiennych słupów z głowicami i bazami oraz fragment południowo – zachodniej ściany z oknami. Wokół ruin znajduje się cmentarz z polskimi i niemieckimi nagrobkami.

2.5.3.6. MOSTY KAMIENNE W ŚWIERZAWIE

Dwa zabytkowe mosty, z których pierwszy zbudowany na rzece Kamiennik w I poł. XVIII i przebudowany na początku XX w. (między ul. Kościuszki i ul. Zieloną), a drugi zbudowany na Kaczawie w 3 ćw. XIX w. (naprzeciwko byłej stacji PKP).

2.5.3.7. WAŁ PRZECIWPOWODZIOWY

Imponujące osiągnięcie inżynieryjne z początku XX w. zbudowane na rzece Kamiennik. Prace rozpoczęto w 1906 r. Pierwotnie planowano wzniesienie zapory murowanej, lecz zaniechano tego planu z powodu złego podłoża piaskowcowego i zlepieńcowego. W tej sytuacji postanowiono zbudować zaporę ziemną. Wysokość projektowa zapory – 20 m, długość – ok. 100 m. Groblę usypano w 70% z gliny wydobytej z miejsca inwestycji i 30% piasku. Usypano ją w warstwach 30-40 cm. Do dowozu materiału z rezerw położonych 200 m dalej użyto konnych pociągów (10 wagoników do jednego konia). Zaplanowano budowę 100 m sztolni, przepust o średnicy 1450 cm i przelew 20 m. Konstrukcję kamienną ułożono z porfiru i diabaz z kamieniołomu w Lubiechowej. Piasek miał zawartość 2-3% iłu co wpłynęło na jego kleistość i szczelność. Użyto 550 m sześć. betonu i 7.500 m kw. darni. Postawiono 1150 m sześć. muru z kamienia łamanego, 10 m sześć. muru ciosowego, ozdobnego. Wykorzystano 120 m kw. płyt betonowych o grubości 15 cm, 3.150 m kw. bruku suchego, 160 m kw. bruku z porfiru, 16 ton konstrukcji metalowych – głównie rur.

2.5.3.8. KOŚCIÓŁ ŚW. IDZIEGO W DOBKOWIE

Pierwotnie gotycki kościół wzniesiony przed 1399 r., gruntownie przebudowany w 1735 r., w wyniku czego zyskał formę barokową. Jest to skromna murowana budowla z prostokątną oskarpowaną nawą i kwadratową wieżą od strony zachodniej. Na uwagę zasługuje barokowy wystrój i wyposażenie, m.in. drewniany polichromowany ołtarz główny i boczny z XVIII w., kamienna chrzcielnica z 3 ćw. XVII w., gotycka Pieta i figury Apostołów z XVI/XVII w., a także obrazy olejne i drewniane polichromowane figury z XVIII w. Przy kościele zobaczyć można gotycką kaplicę przebudowaną w XIX w. z narożami akcentowanymi kamiennymi ciosami, a także krucyfiks umieszczony we wnęcie nad ostrołukowym, ceglany portalem.

2.5.3.9. KAPLICZKI W DOBKOWIE

Ciekawostką dla odwiedzających Dobków może być wyjątkowo duża liczba zachowanych kapliczek i przydrożnych figur, z których część została wtórnie wykorzystana lub opatrzona nowymi inskrypcjami. Wśród nich zobaczyć można m.in. kapliczkę domkową z końca XVIII w., nakrytą 4-spadowym daszkiem namiotowym, z narożami akcentowanymi lizenami w tynku, kapliczkę słupową prawdopodobnie z XIX w. z płytką wnęką, a także figurę św. Jana Nepomucena powstałą w XVIII w.

stojącą na ozdobnym cokole oraz figurę MB z Dzieciątkiem, stojącą na ozdobnym cokole pod metalowym daszkiem.

Fot. 10. Mapa Szlaku Kapliczek, źródło: www.ekomuzeum.info

2.5.3.10. PAŁAC W LUBIECHOWEJ

Murowany pałac z XVIII w., przebudowany w 1825 r., funkcjonujący niegdyś jako rezydencja Kaspara von Zedlitz, ale także jako miejsce odprawiania nabożeństw ewangelickich. Przy obiekcie zachowały się pozostałości parku z okazami starych drzew, m.in. pomnikowych dębów szypułkowych oraz płatanów. Obok pałacu zobaczyć można także dawne oficyny pałacowe, a wśród nich dawną rządówkę (obecną leśniczówkę) z 1807 r. z wmontowanymi w ścianę kamiennymi wykuszami. Obecnie remontowany przez prywatnego właściciela.

2.5.3.11. KOŚCIÓŁ MB RÓŻAŃCOWEJ W NOWYM KOŚCIELE

Kościół wzniesiony został w latach 1743-49 jako zbór ewangelicki z wieżą z 1853 r. We wnętrzu zobaczyć można bogate wyposażenie z pierwotnego wystroju z okresu budowy zboru, m.in. drewnianą polichromowaną emporę, drewnianą chrzcielnicę z XVIII w., drewniane rzeźby z XVIII w. Na ścianach zachowały się kamienne nagrobki z pierwszej połowy XIX w. Kościół otoczony jest murem z wtórnie umieszczonymi fragmentami kamiennych rzeźb, nagrobków i epitafiów z XVII-XIX w. Ciekawym elementem jest bramka zwieńczona popiersiem Jana Pawła II wykonana przez byłego proboszcza ks. Kazimierza Piwowarczyka.

2.5.3.12. PAŁAC W PODGÓRKACH

Zespół pałacowy powstały w 1728 r. gruntownie przebudowany w 1874 r. i 1915 r. jest największą i najlepiej zachowaną rezydencją w Górach Kaczawskich. Trzykondygnacyjny, z prostokątnymi oknami w opaskach i obramieniach łączących

się ze sobą, bogato dekorowanych w ryzalicie. Do wejścia prowadzi podjazd na murze oporowym z kamienną tralkową balustradą. Obok zobaczyć można galerię z 1874 r. z okazałym neobarokowym budynkiem z 1915 r. Do pałacu przylegają dwa tarasy, a wokół obiektu znajdują się fragmenty założenia parkowego z XIX w. z tarasami, stawem i zachowanym układem alei ze starymi drzewami. Obecnie w postępującej Ruinie. Własność prywatna.

2.5.3.13. KOŚCIÓŁ ŚW. JÓZEFA OBLUBIEŃCA W PODGÓRKACH

Kościół pierwotnie został wzniesiony w 1746 r. jako ewangelicki. Przykryty jest wielopołaciowym mansardowym blaszanym dachem z lukarnami. Okna oraz portal zamknięte są łukami odcinkowymi, a elewacje dzielone są lizenami i gzymsami w tynku. Wewnątrz zobaczyć można m.in. sklepienie zwierciadlane z lunetami, drewniane empory i wyposażenie z okresu budowy świątyni. Obok kościoła stoi trzykondygnacyjna dzwonnica, nakryta daszkiem namiotowym z nadbudówką o charakterze sygnaturki oraz dawna plebania nakryta 4-spadowym dachem, z oknami i portalem w opaskach i narożach akcentowanych lizenami w tynku.

2.5.3.14. KOŚCIÓŁ ŚW. TRÓJCY W RZAŚNIKU

Najciekawszym zabytkiem Rzaśnika jest romański kościół filialny św. Trójcy datowany na третią ćwierć XIII w., przebudowany na późnogotycki w 1505 r. i ponownie w pierwszej połowie XVIII w. Jest to kamienna budowla z drewnianym dachem, niewielkim prezbiterium i masywną wieżą od zachodu. W kościele zachowały się m.in. dekorowane zworniki, romańskie i gotyckie kamienne obramienia okienne

i portale, sakramentarium przyściennie i chrzcielnica z XV w. Poza tym m.in. drewniana polichromowana ambona z poł. XVII w., barokowe drewniane polichromowane ołtarze, barokowa drewniana figura i obraz olejny, jak również kamienne epitafia z końca XVIII w. Przy kościele stoi także barokowa plebania z pierwszej połowy XVIII w. zniekształcona jednak współczesną rozbudową.

2.5.3.15. KOŚCIÓŁ ŚW. JADWIGI W SOKOŁOWCU

Romański kościół powstały w 2 ćw. XIII w., przebudowany w XVI i XVIII w. Podwyższono wówczas absydę, dodano przypory, a także wykonano wieżę, kaplicę i nowe sklepienia oraz przekuto okna. Odbudowany po pożarze w 1848 r. i wielokrotnie remontowany. Kościół jest jednonawowy z wyodrębnionym prezbiterium zamkniętym półkoliście absydą. Do prezbiterium przylega zakrystia i kaplica, a do zachodniej strony dobudowana jest późniejsza wieża. Wewnątrz kościoła zobaczyć

można przede wszystkim obraz Michaela Willmanna, bogate barokowe wyposażenie, m.in. trzy polichromowane drewniane ołtarze z 1 połowy XVIII w, drewnianą polichromowaną ambonę i kamienną chrzcielnicę z drewnianą pokrywą oraz polichromowane figury i obrazy olejne z XVIII i XIX w. Na murach zachowały się kamienne epitafia i renesansowe nagrobki, a przed kościołem kolumny z figurami Madonny i św. Jadwigi.

2.5.5. Znane postaci

2.5.5.1. SIEGFRIED JOHANNES BECK. 1833 -1917 R.

Poczmistrz. Twórca w Świerzawie oddziału Towarzystwa Karkonoskiego – RGV, zajmującego się rozwojem turystycznym regionu. Autor przewodników turystycznych.

2.5.5.2. DR JOSEF BOCK. 1791 – 1875 R.

Lekarz. Słynny ze swej walki z epidemią cholery. Twórca pierwszego Grobu Pańskiego. Fundator remontów kościołów katolickich.

2.5.5.3. PAUL WEIMAN. 1867 – 1945 R.

Malarz. W roku 1900 zamieszkał w Świerzawie, skąd w 1918 r. przeniósł się do Jeleniej Góry. Malował niemal wyłącznie pejzaże, szczególnie chętnie zimowe widoki Karkonoszy. Uzdolniony muzycznie, około 1910 r. wykonał cykl - stylizowanych w duchu secesji - pejzażowych rysunków inspirowanych muzyką L. van Beethovena. Zespół 18 prac artysty znajduje się w kolekcji Muzeum Karkonoskiego w Jeleniej Górze, jego obrazy są także w zbiorach muzeów we Wrocławiu, w Zwickau, Neubrandenburg.³

2.5.5.4. HANS STURM. 1935 – 2007 R.

Piłkarz. Zawodową karierę rozpoczynał w 1955 roku w klubie 1. FC Köln. W 1960 roku wywalczył z nim wicemistrzostwo RFN. W 1962 roku zdobył z zespołem mistrzostwo RFN, a w 1963 ponownie wicemistrzostwo RFN. Od sezonu 1963/1964 startował z klubem w nowo powstałej Bundeslidze. W 1964 roku wygrał z drużyną mistrzostwo RFN. Rok później wywalczył z nią wicemistrzostwo RFN. W 1967 roku odszedł do Viktorii Kolonia. W 1971 roku zakończył karierę.⁴

---

³ www.agraart.pl

⁴ http://pl.wikipedia.org/wiki/Hans_Sturm

2.5.5.5. CHRISTOPH JOHANN FRIEDRICH GRAF VITZTHUM Z ECKSTADT. 1863 – 1944 R.

Prawnik. Minister Spraw Wewnętrznych i Spraw Zagranicznych Saksonii. Właściciel pałacu w Podgórkach.

2.5.5.6. RUDOLF HACKE. 1881 – 1952 R.

Malarz. Tuż po pierwszej wojnie światowej zamieszkał na Dolnym Śląsku. Początkowo u teściów w Starej Kraśnicy (Alt Schönau), następnie w sąsiedniej Świerzawie (Schönau), a od 1920 r. w Mysłowie (Seitendorf) w powiecie jaworskim, gdzie żył aż do opuszczenia majątku 16 lutego 1945 r. Rudolf Hacke malował pejzaże, sceny marynistyczne, portrety, akty, martwe natury tworząc w technice olejnej i akwareli. Mieszkając w Mysłowie artysta stworzył wiele obrazów i rysunków przedstawiających Karkonosze i Przedgórze Kaczawskie, wśród których były m.in. akwarele: "Droga na Śnieżkę (Pomezni boudy)" (Am Schneekoppenwege Grenzbauden), "Ulica w Mysłowie (Autostrada)" (Straße in Seitendorf. Autostraße), "Widok na Fichtigtal" (Blick in das Fichtigtal) rysunki: "W Mysłowie nad Kaczawą" (In Seitendorf a.d. Katzbach), "Kwitnąca jabłoń" (Blühender Apfelbaum), obraz olejny "Dwór w Mysłowie" (Herrenhof in Seitendorf).⁵

2.5.5.7. EDWARD SARUL. UR. 1958 R. W NOWYM KOŚCIELE.

Polski lekkoatleta, kulomiot, mistrz świata. Podczas Mistrzostw Świata w Helsinkach 1983 r. wywalczył złoty medal wynikiem 21,39 m. Startował także w Mistrzostwach Europy w Atenach 1982 r., gdzie był jedenasty oraz w Halowych Mistrzostwach Europy w Madrycie w 1986 r., gdzie zajął 5. miejsce. Cztery razy zdobywał tytuł mistrza Polski na otwartym stadionie (1979, 1980, 1982 i 1983), a dwa razy w hali (1982, 1986).

Zajął 2. miejsce w Plebiscycie „Przeglądu Sportowego” w 1983 r. Startował w barwach LZS Złotoryja, Zagłębia Lubin, a przez główną część kariery jako zawodnik Górnika Zabrze. Po zakończeniu kariery sportowej w 1989 r. pracował jako policjant w Łasku.

2.5.6. Atrakcje turystyczne

2.5.6.1. EKOMUZEUM W DOBKOWIE ⁶

- WARSZTATY CERAMICZNE

---

⁵ http://jbc.jelenia-gora.pl/Content/3581/hacke_rudolf.html

⁶ www.ekomuzeum.info

- W Ekomuzeum w Dobkowie znajdują się 3 pracownie i galerie ceramiczne:
Galeria Elżbiety Telatyńskiej: Art-EI
- Galeria Bogusławy Rudnickiej: Galeria Pod Aniołem
- Galeria Agnieszki „Rudej” Gil: Magic Art Galery

Pracownie ceramiczne w Dobkowie nie mają godzin otwarcia. Są czynne, gdy ceramicy są w domu czyli zazwyczaj :-).

Każda pracownia posiada galerię z ceramiką użytkową i ozdobną. Na miejscu można podziwiać oraz zakupić dzieła artystów ceramików lub zamówić przedmiot przez siebie wymyślony, z dedykacją lub logo firmy .

W dwóch galeriach prowadzone są warsztaty ceramiczne.

Na warsztaty ceramiczne trzeba umówić się wcześniej bezpośrednio u ceramików.

- POKAZ WYBUCHU WULKANU

Góry i Pogórze Kaczawskie to Kraina Wygasłych Wulkanów. Nigdzie indziej w Polsce nie zachowało się tak wiele reliktyw wulkanizmu.

Przewodnik opowie w przystępny sposób o wulkanizmie oraz zademonstruje na makiecie pokaz wybuchu wulkanu. Z ogniem, dymem, bombami wulkanicznymi i lawą!

- WARSZTATY GEOLOGICZNE

Agaty to główni bohaterowie warsztatów geologicznych w Ekomuzeum

Warsztaty składają się z:

- krótkiego wyjaśnienia skąd wzięły się agaty i ametysty w Krainie Wygasłych Wulkanów (czyli w Górach i na Pogórzu Kaczawskim),
  - demonstracji skał, w których agaty występują i sposobów poszukiwania agatów,
  - wskazania na mapie miejsc występowania agatów (od 12 do 45km od Ekomuzeum),
  - demonstracji buł agatowych z różnych miejsc ich występowania,
  - demonstracji cięcia, szlifowania i polerowania agatów, chętni będą mogli spróbować obrobić samodzielnie kamienie (do 3 agatów o średnicy nie przekraczającej 10 cm).
- Każdy uczestnik warsztatów na pamiątkę otrzyma obrobiony agat z Pogórza Kaczawskiego.

Pokaz cięcia, szlifowania i polerowania agatów warsztaty geologiczne w Ekomuzeum.

- PASIEKA „NA MALINOWYM WZGÓRZU”

Oferta edukacyjna pasieki skierowana jest głównie do grup zorganizowanych. Jeżeli jednak natężenie prac w pasiece nie jest bardzo duże pszczelarze znajdą czas na krótką rozmowę. Zapłatą za poświęcony czas mogą być dokonane w pasiece zakupy. W pasiece zakupić można: miody (30zł/1,2kg), i inne produkty wytwarzane przez pszczoły, świece woskowe, sok malinowy wyciśnięty na zimno, konfitury malinowe, maliny w zalewie. W tym samym budynku znajduje się galeria ceramiczna Art-El.

Miody i produkty wytwarzane w Dobkowie są wyśmienite ponieważ:

- pasieki i uprawy prowadzone są sposobem ekstensywnym (z minimalną ilością środków chemicznych i nawozów)
- Dobków położony jest z dala od ruchliwych dróg i zakładów przemysłowych.

- **WARSZTATY BIBUŁKARSKIE**

Warsztaty robienia kwiatów z bibuły to świetny od stresowujący, a jednocześnie dobra zabawa zarówno dla dzieci, jak i dorosłych.

- **PRZEJAŻDŻKA BRYCZKĄ, A ZIMĄ KULIG ZA PARĄ KONI**

Na bryczkę/sanie zmieści się 5 osób dorosłych lub 6 dzieci.

- **RESTAURACJA, KAWIARNIA VILLA GRETA**

Villa Greta to kawiarnia, restauracja z krótką kartą. Menu stanowią głównie dania kuchni polskiej i sezonowej. Restauracja serwuje również posiłki wegetariańskie i wegańskie. Restauracja czynna jest codziennie w godzinach 8.00 – 20.00

- **NOCLEGI**

- Agroturystyka, pensjonat Villa Greta
- Pensjonat Zorza Poranna
- Schronisko młodzieżowe w Dobkowie

2.5.6.2. Muzeum Gór i Pogórza Kaczawskiego w Sokołowcu

Muzeum utworzone przy gospodarstwie agroturystyczno – winiarskim. W zbiorach muzeum posiada m.in. dawne sprzęty gospodarstwa domowego, pamiątki po byłych mieszkańcach regionu, a także bogatą kolekcję minerałów i owadów.

2.5.6.3. Baza noclegowa i gastronomiczna

Według danych na koniec 2013 roku na terenie Gminy Świerzawa funkcjonowało 21 obiektów oferujących noclegi oraz dodatkowe atrakcje dla gości m.in. jazdę

konną, paintball, wycieczki krajoznawcze i rowerowe, motocross. Łącznie na terenie gminy istnieje ok. 500 miejsc noclegowych.

W podziale na miejscowości liczba obiektów noclegowych kształtuje się w następujący sposób:

- **Nowy Kościół / Krzeniów** – 5 obiektów (Agroturystyka „Regina”, Agroturystyka „Agrohippika”, Agroturystyka „U Zygmunta”, Zajazd „Pod Bocianem”, Agroturystyka „Oskar”)
- **Lubiechowa** – 3 obiekty (Ranczo „Okole”, Agroturystyka „Aronia Park”, Pensjonat „Złota Podkova”)
- **Sędziszowa** – 3 obiekty (Agroturystyka „U Groszków”, Agroturystyka „Eden”, „Domek Myśliwski”)
- **Dobków** – 3 obiekty (Pensjonat „Villa Greta”, Agroturystyka „Zorza Poranna”, Schronisko Młodzieżowe)
- **Podgórki** – 3 obiekty (Agroturystyka „U Profesora”, Agroturystyka „Agrokapellanka”, Gościniec „Kapella”)
- **Sokołowiec** - 1 obiekt (Agroturystyka „Agat”)
- **Stara Kraśnica** – 1 obiekt (Agroturystyka Marcin Kikuła)
- **Świerzawa** – 2 obiekty (pokoje gościnne w Centrum Kultury, Sportu i Turystyki, Dom rekolekcyjny „Nazaret”)

Bazę gastronomiczną tworzą trzy obiekty. Usługi gastronomiczne swoim gościom oferuje także większość obiektów noclegowych.

Ogólnodostępne obiekty gastronomiczne w Gminie Świerzawa:

- Restauracja / kawiarnia „Villa Greta” w Dobkowie
- Bar „Bajka” w Świerzawie
- Zajazd przy kościele św. Jana i św. Katarzyny w Świerzawie

2.6. GOSPODARKA

2.6.1. Wyniki badania ankietowego dotyczącego przedsiębiorczości:

1. Jak ocenia Pan/ Pani możliwości funkcjonowania drobnych i małych przedsiębiorców?	
ŹLE	4
DOSTATECZNIE	10
DOBRCZE	29

BARDZO DOBRZE	2
NIE MAM ZDANIA	15

2. Jak ocenia Pan/ Pani funkcjonowanie Powiatowego Urzędu Pracy (w tym filii w Świerzawie)	
ŹLE	2
DOSTATECZNIE	7
DOBRZE	30
BARDZO DOBRZE	4
NIE MAM ZDANIA	17

3. Jak ocenia Pan/ Pani obsługę przedsiębiorców w Urzędzie M i G.	
ŹLE	0
DOSTATECZNIE	2
DOBRZE	25
BARDZO DOBRZE	19
NIE MAM ZDANIA	14

4. Jak ocenia Pan/ Pani funkcjonowanie instytucji finansowych (banki, punkty kasowe itp.) w gminie?	
ŹLE	1
DOSTATECZNIE	5
DOBRZE	39
BARDZO DOBRZE	10
NIE MAM ZDANIA	5

5. Jak ocenia Pan/ Pani znaczenie rolnictwa dla rozwoju Gminy?	
JAKO NIEWIELKIE	6
JAKO ŚREDNIE	27
JAKO DUŻE	26

6. Jak ocenia Pan/ Pani znaczenie bogactw mineralnych (bazalt, wapienie, piaski itp.) dla rozwoju Gminy?	
JAKO NIEWIELKIE	4
JAKO ŚREDNIE	31
JAKO DUŻE	25

7. Jak ocenia Pan/ Pani znaczenie małych przedsiębiorców dla gospodarki Gminy?	

JAKO NIEWIELKIE	4
JAKO ŚREDNIE	25
JAKO DUŻE	30

8. Jak ocenia Pan/ Pani potencjalne zagrożenie dla miejscowego handlu ze strony dyskontów (Biedronka, Lidl itp.)?	
JAKO NIEWIELKIE	15
JAKO ŚREDNIE	22
JAKO DUŻE	22

2.6.2. Możliwe formy pomocy przedsiębiorcom.

Gminy mogą pomagać firmom i inwestorom poprzez:

- tworzenie funduszy poręczeniowo-pożyczkowych dla małych i średnich firm,
- tworzenie aktywnych punktów informacyjnych dla przedsiębiorców lub dla kandydatów na właścicieli firm,
- organizację kursów i szkoleń dla bezrobotnych, w porozumieniu z miejscowym powiatowym urzędem pracy, tak aby jak najwięcej osób posiadało kwalifikacje zgodne z zapotrzebowaniem przedsiębiorców funkcjonujących na określonym obszarze,
- stworzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- stworzenie strategii rozwoju gospodarczego lub rozwoju przedsiębiorczości,
- przygotowanie budżetu gminy przewidującego wydatkowanie środków na działania zmierzające do wspierania przedsiębiorczości,
- stworzenie przepisów dotyczących zasad zbywania, dzierżawy i najmu majątku publicznego
- obniżanie podatków (rolny, od środków transportu, od nieruchomości, leśny) i opłat lokalnych (skarbowe, targowe, administracyjne, eksploatacyjne,
- przygotowanie miejsca i wydanie zezwoleń na handel
- wydawanie licencji na sprzedaż alkoholu
- rozbudowę infrastruktury (drogi, chodniki, ścieżki, sieci telefoniczne, internetowe, energetyczne, wodociągowe i kanalizacyjne, odnawialne źródła energii)
- uzbrojenie i przygotowanie terenów pod inwestycje,

- stworzenie witryny internetowej zawierającej elementy potrzebne przedsiębiorcom.

2.6.3. Informacje o Funduszu Poręczeń Kredytowych w Złotoryi.

Zadaniem Funduszu jest wspieranie mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, które ze względu na brak wystarczającego zabezpieczenia mają trudności z uzyskaniem kredytów bankowych. Formą pomocy jest udzielanie poręczeń kredytowych na cele bezpośrednio związane z podejmowaniem lub prowadzeniem działalności gospodarczej przez przedsiębiorców na terenie województwa dolnośląskiego. Z poręczeń mogą korzystać przedsiębiorcy posiadający zdolność kredytową i starający się o kredyt w bankach:

- Powiatowy Bank Spółdzielczy w Złotoryi,
- Bank Spółdzielczy w Legnicy.

Obecnie Fundusz może poręczać do 80 % kapitału przyznanego kredytu ale nie więcej niż 185.000,- zł . Okres poręczenia to maksymalnie 60 miesięcy. Jedyna opłata za poręczenie to prowizja, która kształtowała się różnie w zależności od zainteresowania kredytami. Aby zachęcić i ułatwić potencjalnym Beneficjentom dostęp do poręczeń, Fundusz obniżył prowizję do symbolicznego oprocentowania, które na dzień dzisiejszy wynosi 0,1 % niezależnie od okresu poręczenia.

Zabezpieczenie poręczenia jest weksel in blanco wraz z deklaracją wekslową.

2.6.4. ROLNICTWO W GMINIE ŚWIERZAWA – charakterystyka

Ilość gospodarstw rolnych indywidualnych – 893 szt.

Ilość gospodarstw osób prawnych – 27 szt.

Powierzchnia gruntów podlegająca opodatkowaniu podatkiem rolnym – 9.838 ha,
w tym gospodarstw indywidualne – 8.548 ha.

Średnia powierzchnia gospodarstw indywidualnych na terenie Miasta i Gminy Świerzawa – 9,57 ha.

Średnia powierzchnia gospodarstw osób prawnych – 47,78 ha.

Zróżnicowanie powierzchniowe gospodarstw indywidualnych na terenie Miasta i Gminy Świerzawa:

- do 2 ha – 368 gospodarstw,
- do 5 ha – 219 gospodarstw,
- do 7 ha – 58 gospodarstw,
- do 10 ha – 69 gospodarstw,
- do 15 ha – 77 gospodarstw,
- powyżej 15 ha – 102 gospodarstwa.

2.6.5. Działalność gospodarcza – struktura firm

Fot. 11. Zakład Produkcyjny w Nowym Kościele, ul Fabryczna, LENA Wilków, źródło: www.panoramio.com, aut. M. Miśkiewicz

Tab. 1. Zestawienie ilości podmiotów gospodarczych działających na terenie Gminy Świerzawa w latach 2011-2013

	2011			2012			2013		
	GMINA	MIASTO	OBSZAR WIEJSKI	GMINA	MIASTO	OBSZAR WIEJSKI	GMINA	MIASTO	OBSZAR WIEJSKI
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	36	2	34	37	2	35	41	2	39
górnictwo i wydobywanie	0	0	0	0	0	0	0	0	0
przetwórstwo przemysłowe	46	16	30	44	18	26	47	19	28
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	2	0	2	2	0	2	2	0	2
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność	0	0	0	0	0	0	0	0	0

związana z rekultywacją									
budownictwo	86	25	61	88	24	64	107	35	72
handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	128	58	70	135	63	72	135	67	68
transport i gospodarka magazynowa	30	7	23	29	6	23	28	6	22
działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	18	4	14	18	5	13	19	6	3
informacja i komunikacja	4	2	2	4	2	2	4	2	2
działalność finansowa i ubezpieczeniowa	11	4	7	9	4	5	11	4	7
działalność	62	56	6	33	27	6	33	27	6

związana z obsługą rynku nieruchomości									
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	22	10	12	21	11	10	21	11	10
działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	13	3	10	11	3	8	13	2	11
administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	10	3	7	10	3	7	10	3	7
edukacja	13	7	6	18	8	10	21	8	13
opieka zdrowotna i pomoc społeczna	17	11	6	18	10	8	18	10	8
działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	13	7	6	14	9	5	16	11	5

organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0	0	0	0	0	0	0	0

2.6.6. Ulgi dla przedsiębiorców – kopia uchwały nr IX/44/2007 z 29. czerwca 2007 r.

UCHWAŁA Nr IX/44/2007

**RADY MIASTA I GMINY ŚWIERZAWA
z dnia 29 czerwca 2007r.**

**W sprawie zwolnienia w ramach programu de minimis z podatku od nieruchomości-
nieruchomości zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej na terenie Miasta
i Gminy Świerzawa**

Na podstawie art.18 ust.2pkt.8 , art. 40 ust. 1 i art.41 ust.1 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2001r. Nr 142, poz.1591 ze zm.) oraz art.7 ust.3 ustawy z dnia 12 stycznia 1991r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz.U. z 2006r. Nr 121,poz.844 ze zm.) Rada Miasta i Gminy uchwala co następuje:

§ 1

1. Uchwała określa szczegółowe warunki udzielania pomocy de minimis, do której ma zastosowanie rozporządzenie komisji Wspólnot Europejskich nr 1998/2006 z dnia 15 grudnia 2006r. w sprawie stosowania art.87 i 88 Traktatu do pomocy de minimis (Dz.Urz.Unii Europejskiej L 379/5 z dnia 28 grudnia 2006r.).
2. Uchwały nie stosuje się do pomocy podmiotom wymienionym w art.1 ust. 1 od lit.a do h wyżej wymienionego rozporządzenia.

§ 2

1. Podmiot prowadzący działalność gospodarczą na nieruchomości położonej na terenie Miasta i Gminy Świerzawa może uzyskać pomoc de minimis, jeżeli wartość tej pomocy nie przekracza 200 000 EUR w dowolnie ustalonym okresie trzech lat budżetowych.
2. Podmiot prowadzący działalność w sektorze transportu drogowego może uzyskać pomoc de minimis, jeżeli wartość tej pomocy przez dowolny okres trzech lat budżetowych nie przekracza kwoty 100 000 EUR. W przypadku, gdy łączna kwota pomocy przekracza tę wysokość, pomoc ta nie może być udzielona, nawet w odniesieniu do części pomocy, która nie przekracza tego pułapu.

§ 3

1. Zwalnia się na okres 12 miesięcy z podatku od nieruchomości, budynki lub ich części, budowle oraz grunty, w których osoby fizyczne i prawne rozpoczną na terenie miasta i gminy Świerzawa działalność gospodarczą po raz pierwszy i będą ją prowadziły nieprzerwanie przez okres 3 lat.
2. Zwolnienie wymienione w ust.1 będzie obejmowało powierzchnię budynków lub ich części, grunty oraz budowle związane z wymienioną w ust.1 działalnością jednak nie może przekroczyć podatku należnego za wymienione nieruchomości za dany rok podatkowy.
3. Ze zwolnienia, o którym mowa w ust.1 może skorzystać również przedsiębiorca, który poszerza swoją działalność.
Zwolnienie od podatku obejmuje wówczas tylko nową inwestycję tj.nowo nabyte grunty, budynki i budowle, nowo wybudowane budynki, budowle lub ich części przeznaczone na prowadzenie działalności gospodarczej

4. Nie jest rozpoczętą działalnością gospodarczą po raz pierwszy :
- 1) Zmiana rodzaju działalności (branży) przez tego samego przedsiębiorcę
  - 2) Rozpoczęcie działalności w wyniku przekształceń i podziału istniejącego podmiotu gospodarczego
  - 3) Zmiana siedziby i miejsca prowadzenia działalności gospodarczej

§ 4

1. W celu zmniejszenia bezrobocia oraz wspierania przedsiębiorców, którzy tworzą nowe stanowiska pracy i zatrudniają na nich pracowników przez okres minimum 12 miesięcy wprowadza się zwolnienie od podatku od nieruchomości, zwanego dalej „podatkiem”.
2. Zwolnienie od podatku, którym mowa w ust.1 , dotyczy nieruchomości lub ich części związanych z prowadzoną działalnością gospodarczą i obejmuje:
  - 1) 50 m² powierzchni budynków lub ich części na każde nowo utworzone stanowisko pracy
  - 2) 200 m² powierzchni gruntów na każde nowo utworzone stanowisko pracy

Uprawnienia określone w pkt.1-2 podlegają sumowaniu.

3. Wysokość udzielonego zwolnienia od podatku nie może przekroczyć podatku należnego za nieruchomość lub jej część , związaną z prowadzeniem działalności gospodarczej za dany rok podatkowy.
4. Wysokość zwolnienia ustala się wg. następującego wzoru :

$$p \times l \times s = \text{wysokość zwolnienia}$$

gdzie:

- p-** oznacza powierzchnię budynków lub ich części , powierzchnię gruntów, których mowa w ust. 2
- l –** oznacza liczbę nowo utworzonych przez przedsiębiorcę stanowisk pracy i zatrudnionych na nich pracowników
- s-** oznacza stawkę podatku od nieruchomości od powierzchni budynków lub ich części , gruntów związanych z prowadzoną działalnością gospodarczą w danym roku podatkowym.

§ 5

1. Zwolnienie stosuje się przez okres 12 miesięcy licząc od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym podatnik utworzył nowe stanowisko pracy i zatrudnił pracownika
2. Warunek utworzenia nowych stanowisk pracy uważa się za spełniony, jeśli nastąpił u przedsiębiorcy wzrost liczby zatrudnionych w stosunku do średniego poziomu zatrudnienia z okresu 12 miesięcy, poprzedzający fakt nabycia uprawnień do zwolnienia.
3. Przy ustalaniu poziomu zatrudnienia , uwzględnia się tylko pracowników zatrudnionych w formie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy, przez okres nie krótszy niż 12 miesięcy.
4. Zwolnienie od podatku przysługuje, jeżeli zwiększony poziom zatrudnienia zostanie utrzymany przez okres zwolnienia, o którym mowa w ust.1 .

§ 6

1. Zwolnienia od podatku udziela się na udokumentowany wniosek przedsiębiorcy stanowiący załącznik nr 1 wraz z deklaracją utrzymania nowo utworzonych miejsc pracy przez okres, o którym mowa w § 4, złożony w organie podatkowym nie później niż w ciągu 3 miesięcy od dnia, w którym przedsiębiorca nabył prawo do zwolnienia.
2. Do wniosku należy dołączyć również oświadczenie o udzielonej pomocy publicznej w okresie trzech kolejnych lat stanowiące załącznik nr 2, deklaracje ZUS, umowę z pracownikiem.
3. Prawo do zwolnienia od podatku powstaje od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym przedsiębiorca nabył prawo do zwolnienia, a ustaje z ostatnim dniem miesiąca, w którym przedsiębiorca utracił prawo do zwolnienia.
4. Każdą zmianę stanu zatrudnienia powodującą utratę prawa do zwolnienia lub jego części, przedsiębiorca zobowiązany jest zgłosić organowi podatkowemu w terminie 14 dni od jej zaistnienia.
5. Podatnik, który wprowadził w błąd organ podatkowy co do spełnienia warunków uprawniających do uzyskania zwolnienia, traci prawo do zwolnienia za cały okres przez jaki korzystał ze zwolnienia i w okresie następnych 3 lat podatkowych.
6. Podatnicy, o których mowa w ust. 4 są zobowiązani do zapłaty należnego podatku wraz z odsetkami od zaległości podatkowych.
7. Przedsiębiorca, który zaprzestanie wykonywania działalności gospodarczej na terenie Miasta i Gminy Świerzawa w okresie wcześniejszym niż określonym w § 3 i § 4, jest zobowiązany do zwrotu udzielonej pomocy, w kwocie, w jakiej została ona udzielona wraz z odsetkami.
8. Przedsiębiorcy korzystający z ulg i zwolnień w podatku od nieruchomości, o których mowa w § 4, 5 i 6 w okresie korzystania z ulg i zwolnień na podstawie niniejszej uchwały zobowiązani są co pół roku począwszy od dnia przyznania pomocy, przedstawiać dokumentację (deklaracje ZUS) potwierdzającą utrzymanie zatrudnienia w danym okresie.

§ 7

1. Ulgi i zwolnienia wymienione w § 3 i § 4 niniejszej uchwały, nie dotyczą:
  - 1) podmiotów, które nie są podatnikami podatku od nieruchomości w rozumieniu art.3 ust.1 ustawy z dnia 12 stycznia 1991r. o podatkach i opłatach lokalnych
  - 2) Podmiotów gospodarczych zalegających z zapłatą zobowiązań wobec budżetu Miasta i Gminy Świerzawa
  - 3) Podmiotów, u których zatrudnienie lub wzrost zatrudnienia wynika z faktu zatrudnienia pracowników interwencyjnych lub bezrobotnych zatrudnionych do robót publicznych.

§ 8

Traci moc uchwała Nr 52/IX/2003 Rady Miasta i Gminy Świerzawa z dnia 27 czerwca 2003r. w sprawie stosowania zwolnień w podatku od nieruchomości oraz uchwała Nr XIX/113/2004 Rady Miasta i Gminy Świerzawa z dnia 28 kwietnia 2004r. w sprawie wprowadzenia zmian do uchwały Nr 52/IX/2003 rady Miasta i Gminy Świerzawa z dnia 27 czerwca 2003r. w sprawie stosowania zwolnień w podatku od nieruchomości.

2.7. ZASOBY INSTYTUCJONALNE

2.7.1. Instytucje

2.7.1.1. URZĄD MIASTA I GMINY ŚWIERZAWA, PL. WOLNOŚCI 60, 59-540 ŚWIERZAWA.

Do zadań Urzędu w szczególności należy:

- załatwianie spraw obywateli przy zastosowaniu przepisów kodeksu postępowania administracyjnego lub innych przepisów ogólnie obowiązujących,
- przygotowywanie materiałów niezbędnych do podejmowania uchwał, wydawania decyzji, postanowień i innych aktów z zakresu administracji publicznej oraz podejmowanie innych czynności prawnych na rzecz organów gminy,
- zapewnienie możliwości przyjmowania, rozpatrywania oraz załatwiania skarg i wniosków obywateli,
- przygotowywanie dokumentów oraz przeprowadzanie wymaganych procedur w zakresie uchwalania i realizacji budżetu gminy,
- realizowanie obowiązków i uprawnień wynikających z uchwał organów gminy,
- stosowanie instrukcji kancelaryjnej w zakresie przyjmowania, ewidencjonowania, wysyłania korespondencji, a także w zakresie przechowywania i przekazywania akt do archiwum,
- organizowanie dostępnego do powszechnego wglądu zbioru przepisów gminnych oraz dostępu do informacji publicznej, w tym utrzymanie i bieżące prowadzenie Biuletynu Informacji Publicznej,
- organizowanie realizacji zadań inwestycyjnych gminy z zachowaniem procedur wynikających z przepisów o zamówieniach publicznych,
- podejmowanie działań organizacyjnych w zakresie zapewnienia ochrony danych osobowych,
- podejmowanie działań organizacyjnych w zakresie realizacji gospodarki finansowej gminy oraz pozyskiwania środków finansowych pozabudżetowych na realizację zadań gminy,
- organizowanie współpracy ze stowarzyszeniami, fundacjami, organizacjami społeczno – zawodowymi w zakresie podejmowania działań na rzecz rozwoju gminy,

- realizowanie obowiązków i uprawnień służących Urzędowi jako pracodawcy – zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa,
- podejmowanie działań organizacyjnych w czasie klęsk żywiołowych oraz zwalczania ich skutków,
- pełnienie nadzoru nad prawidłowym funkcjonowaniem gminnych jednostek organizacyjnych.

2.7.1.2. ZARZĄD LOKALI GMINNYCH, SĘDZISZOWA, UL. POLNA 3, 59-540 ŚWIERZAWA

Zarząd Lokali Gminnych realizuje zadania gminy w zakresie gospodarki lokalami, infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, gospodarki mieszkaniowej, utrzymania estetyki, remontów.

2.7.1.3. MIEJSKO-GMINNY OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ, ŚWIERZAWA, PLAC WOLNOŚCI 60, 59-540 ŚWIERZAWA

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świerzawie został utworzony na podstawie Uchwały Nr IX/49/90 Rady Narodowej Miasta i Gminy w Świerzawie z dnia 20 kwietnia 1990 roku w sprawie utworzenia Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świerzawie. Uchwałą Nr XXXIX/249/2006 Rada Miasta i Gminy w Świerzawie z dnia 1 marca 2006r. nadała Statut dla M-GOPS.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świerzawie jest prawnie wyodrębnioną jednostką organizacyjną samorządu terytorialnego, podporządkowaną Radzie Miasta i Gminy Świerzawa. Ośrodek jest gminną jednostką budżetową w rozumieniu ustawy o finansach publicznych. Siedzibą Ośrodka jest miasto Świerzawa.

Terenem działania Ośrodka jest miasto i gmina Świerzawa. Obszar objęty działalnością M-GOPS podzielony jest na tzw. rejony opiekuńcze. Pracą w środowisku zajmuje się czterech pracowników socjalnych, którzy dokonują dokładnego rozeznania środowiska i wnioskuje o udzielenie podopiecznym różnych form pomocy.

2.7.1.4. SP ZOZ PRZYCHODNIA REJONOWA W ŚWIERZAWA, ŚWIERZAWA, UL. LIPOWA 3, 59-540 ŚWIERZAWA

Cel: celem działania SPZOZ jest prowadzenie działalności leczniczej polegającej na udzielaniu świadczeń zdrowotnych oraz promocji zdrowia.

Zadania:

- organizowanie świadczeń zdrowotnych z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej i ambulatoryjnej opieki specjalistycznej,
- prowadzenie profilaktyki i promocji zdrowia,
- wykonywanie innych zadań wynikających z innych ustaw.

2.7.1.5. CENTRUM KULTURY, SPORTU I TURYSTYKI, ŚWIERZAWA, UL. JELENIOGORSKA 58, 59-540 ŚWIERZAWA

Centrum Kultury, Sportu i Turystyki jest samorządową jednostką kultury. Posiada statut i regulamin organizacyjny, uchwalone przez Radę Miasta i Gminy. Ośrodek posiada osobowość prawną i jest wpisany do rejestru instytucji kultury prowadzonego przez Burmistrza Miasta i Gminy według zasad określonych odrębnymi przepisami. CKSiT realizuje swoje zadania w siedzibie przy ul. Jeleniogórskiej 58, Placu Wolności 47b oraz na bazie: Wiejskich Domów Kultury z siedzibą w:

- Nowym Kościele przy ulicy Jeleniogórskiej 4,
- Lubiechowej przy ulicy Długiej 31,
- Dobkowie

i świetlic wiejskich zlokalizowanych w sołectwach: Stara Kraśnica , Sędziszowa, Sokołowiec, Biegoszów, Rzeszówek, Podgórki.

2.7.2. Organizacje pozarządowe

- **Stowarzyszenie Ochrony Dziedzictwa Kulturowego, Historycznego i Przyrodniczego Gór i Pogórza Kaczawskiego SONOVE,**
adres korespondencyjny: Plac Wolności 47 b, 59-540 Świerzawa,
kontakt: 697 778 534, 607 431 332,
adres e-mail: stowarzyszenie-sonove@wp.pl
Rok powstania: 2008 r.
Główny cel: opieka nad kościołem św. Jana i św. Katarzyny.
Sukcesy: pozyskanie środków na modernizację boiska w Lubiechowej.
Organizacja Rajdu Kaczawskiego na Okole.
- **Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Gminy Świerzawa „NOWATOR”.**
Rok powstania: 2003 r.
Cel: rozwój Gminy Świerzawa.
Adres: Plac Wolności 2, 59-540 Świerzawa.

Sukcesy: częściowa rewitalizacja parku w Świerzawie, pozyskanie środków na wyposażenie Szkoły Podstawowej w Świerzawie i Przychodni Rejonowej, organizacja rajdów turystycznych.

- **Stowarzyszenie CENTRUM KOBIEŃ w Świerzawie**

Rok powstania: 1999 r.

Cel: integracja kobiet z poszczególnych wsi oraz ich wzajemna współpraca.

Adres: Plac Wolności 47b, 59-540 Świerzawa.

Sukcesy: Stowarzyszenie CENTRUM KOBIEŃ w Świerzawie powstało w 1999 r. z inicjatywy ówczesnego dyrektora Ośrodka Kultury w Świerzawie i członkiń Kół Gospodyń Wiejskich z terenu gminy.

DZIAŁANIA STOWARZYSZENIA:

- współorganizowanie lokalnych oraz międzynarodowych imprez kulturalno rozrywkowych i edukacyjnych,
- partnerstwo przy realizacji transgranicznych projektów unijnych, udział w międzynarodowych konferencjach na temat problematyki życia kobiet i ich rodzin,
- współorganizowanie wystaw twórczości kobiet wiejskich,
- podtrzymywanie współpracy Gminy Świerzawa z Gminą Obercunnersdorf.

- **Stowarzyszenie „Dobków”**

Adres: Dobków 83a, 59-540 Świerzawa, tel. 71-34-453.

Rok powstania: 2002 r.

Cel: rozwój wsi Dobków.

Sukcesy: stowarzyszenie to inicjatywa mieszkańców Dobkowa, którym zależy na zrównoważonym rozwoju miejscowości, gminy oraz regionu Gór i Pogórza Kaczawskiego – Krainy Wygasłych Wulkanów. Jednym z działań stowarzyszenia jest rozwój Ekomuzeum Rzemiosła w Dobkowie.

Sztandarową imprezą organizowaną przez Stowarzyszenie „Dobków” są Kaczawskie Warsztaty Artystyczne.

- **Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Wsi Lubiechowa.**

Adres: ul. Długa 31, Lubiechowa

Rok powstania: 2009 r.

Cel: rozwój wsi Lubiechowa

Sukcesy: ostatnie działania: w listopadzie 2013 r. stowarzyszenie zakończyło realizację projektu pn: *"Usiądź pod naszym dębem i odpocznij..."* w ramach

Programu "Działaj Lokalnie" Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności realizowanego przez Akademię Rozwoju Filantropii w Polsce i Stowarzyszenie Kaczawskie. Projekt polegał na przygotowaniu miejsca odpoczynku i spotkań dla mieszkańców wsi Lubiechowa i okolic. Jest to kolejny etap zagospodarowania boiska sportowego w Lubiechowej – kontynuacja projektu stowarzyszenia SONOVE „*Połączy nas sport – zagospodarowanie boiska sportowego w Lubiechowej*” realizowanego w ramach programu Działaj Lokalnie w 2010 r. oraz działań mieszkańców przygotowujących wioskę do programu

Odnowy

Wsi.

W ramach tych działań wykonano boisko do badmintonu i miejsce ogniskowe, a dzieci pomalowały stare szatnie.

- **Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Wsi Stara Kraśnica**

Adres: Stara Kraśnica 41, 59-540 Świerzawa, www.starakrasnica.org

Rok powstania: 2011

Cel: rozwój wsi Stara Kraśnica.

Sukcesy: Budowa sceny na boisku, organizacja imprezy Święto Pieczonego Ziemniaka.

- **Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi Rzeszówek**

Adres: Rzeszówek 33, 59-540 Świerzawa.

Rok powstania: 2011

Cel: Rozwój wsi Rzeszówek.

Sukcesy: Montaż witaczy, budowa sceny i zadaszenia.

- **Stowarzyszenie Wsi Sędziszowa**

Adres: Sędziszowa, ul. Górna 19, 59-540 Świerzawa.

Rok powstania: 2011

Cel: rozwój wsi Sędziszowa.

Sukcesy: organizacja Wianków pod Wielisławką.

- **Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalno PODGÓRKI**

Adres: Podgórki 44, 59-550 Wojcieszów

Cel: wspieranie wszechstronnego i zrównoważonego rozwoju: społecznego, kulturalnego i gospodarczego wsi Podgórki oraz Gór i Pogórza Kaczawskiego. Integracja i aktywizacja mieszkańców społeczności lokalnej, wyrównywanie szans wszystkich mieszkańców w szczególności osoby niepełnosprawne oraz przeciwdziałanie bezradności i wykluczeniu społecznemu.

Sukcesy: organizacja imprezy „Biała Dama”

- **Klub Abstynenta „ODNOWA”**
- **Adres:** Świerzawa, ul. Jeleniogórska 19, 59-540 Świerzawa.
- **Cel:** klub zrzesza osoby propagujące trzeźwość i zdrowy tryb życia.
- **Sukcesy:** organizacja imprez trzeźwościowych.

2.7.3. Oświata

Fot. 12. Szkoła Podstawowa w Sokołowcu

2.7.3.1. STRUKTURA ORGANIZACYJNA PLACÓWEK OŚWIATOWYCH PROWADZONYCH PRZEZ MIASTO I GMINĘ ŚWIERZAWA W LATACH 2009/2010 - 2013/2014

Tab. 2. Stan uczniów na 30 września każdego roku szkolnego

Nazwa placówki	Liczba uczniów i wychowanków						
	Gimnazjum w Świerzawie	Szkoła Podstawowa w Świerzawie	Szkoła Podstawowa w Sokołowcu	Szkoła Podstawowa w Nowym Kościele	Razem Szkoły podstawowe	Miejsko-Gminne Przedszkole w Świerzawie	Inne formy przedszkolne**
Rok szkolny							
1	2	3	4	5	6	7	8
2009/2010	228	252	117+23*	66+19*	435+ 78*	119 w tym 36*	30**
2010/2011	213	251	117+17*	68+20*	436+ 84*	131 w tym 47*	35**
2011/2012	215	246	108+24*	68+19*	422+90*	127 w tym 47*	36**
2012/2013	222	226+46*	103+16*	62+19*	391+81*	80	68**
2013/2014	207	231+44*	95+25*	63+26*	389+95*	83	63**
w tym liczba uczniów objętych subwencją							
2009/2010	228	252	117	66	435	Razem	663
2010/2011	213	251	117	68	436	Razem	649
2011/2012	215	246	108	68	422	Razem	637
2012/2013	222	226	103	62	391	Razem	613
2013/2014	207	231	95	63	389	Razem	596

* liczba uczniów oddziałów zerowych,

** liczba dzieci w punktach przedszkolnych

Z powyższego zestawienia wynika, że liczba uczniów i wychowanków szkół z roku na rok jest niższa, co zostało przewidziane w opracowanym *Programie Rozwoju Oświaty Miasta i Gminy Świerzawa w latach 2008-2014*. W roku szkolnym 2013/2014 naukę w naszych szkołach podjęło 596 uczniów, w stosunku do liczby uczniów z roku 2012/2013 o 17 uczniów objętych subwencją oświatową mniej. W związku z tym z roku na rok zwiększa się udział środków własnych zaangażowanych w finansowanie zadań oświatowych. W marcu 2012 r. w ramach projektu pn. *Uruchomienie punktów przedszkolnych w Starej Kraśnicy i Dobkowie szansą na rozwój*, dofinansowanego ze środków unijnych EFS rozpoczęły swoją działalność punkty. Do utworzonych punktów w okresie do marca bieżącego roku w sumie uczęszczało 49 dzieci.

Tab. 3. Udział wydatków na oświatę i wychowanie planowanych i wykonanych w planie i wydatkach budżetu jst ogółem w latach 2009, 2010, 2011, 2012, 2013

Lp.	rok	Budżet jst wydatki ogółem		4:3 %	Budżet dział 801; 854 Wydatki –oświata i wychowanie i Edukacyjna Opieka Wychowawcza		6:5 %	5:3 plan %	6:4 wyk %
		Plan	Wykonanie		Plan	Wykonanie			
1	2	3	4		5	6	7	8	9
1	2009	23 763 393,88	18 091 052,21	76,13	6 719 672,23	5 841 332,84	86,93	28,28	32,29
2	2010	28 683 406,36	23 755 382,16	82,82	7 128 825,00	6 386 728,65	89,59	24,85	26,89
3	2011	24 886 484,41	19 450 699,31	78,16	7 740 461,94	6 764 591,53	87,39	31,10	34,78
4	2012	25 624 157,81	22 677 167,10	88,50	8 428 189,36	7 411 488,51	87,94	32,89	32,68
5	2013	24 618 336,99	25 257 241,22	88,50	7 548 420,19	7 488 416,53	99,21	30,66	29,65

Źródło danych: Uchwały budżetowe oraz Informacje z wykonania budżetu Miasta i Gminy Świerzawa za 2009, 2010, 2011, 2012 i 2013r.

Z prezentowanych danych wynika, że wydatki związane z utrzymaniem i prowadzeniem placówek oświatowych sięgają corocznie około 30 % wydatków budżetowych. Najniższe wydatki w okresie przedstawionych czterech lat odnotowane zostały w roku 2010 i stanowiły 26,89% wszystkich wydatków poniesionych w tym roku. Najbardziej kosztownym okazał się rok 2009, kiedy wydatki na oświatę i edukacyjną opiekę wychowawczą wyniosły 32,29% wydatków budżetowych ogółem.

Na wydatki związane z oświatą składają się: wydatki inwestycyjne, w tym bieżące remonty, naprawy oraz tzw. wydatki bieżące, stałe związane z utrzymaniem opieki edukacyjnej i wychowawczej, jak wynagrodzenia kadry pedagogicznej, administracji i obsługi szkół i placówek i ich pochodne oraz wydatki pozostałe związane z zakupami pomocy dydaktycznych, książek do bibliotek szkolnych, nagród, stypendiów, czy też z przeznaczeniem na doskonalenie zawodowe i podnoszenie kwalifikacji przez nauczycieli

2.7.3.3. CHARAKTERYSTYKA OŚWIATY GMINY ŚWIERZAWA

Struktura oświaty na terenie Miasta i Gminy Świerzawa według stanu na dzień 31 marca 2014 r.

- Punkt Przedszkolny w Dobkowie,
- Punkt Przedszkolny w Starej Kraśnicy,
- Zespół Szkolno – Przedszkolny w Świerzawie w skład którego wchodzi:
  - Szkoła Podstawowa w Świerzawie,
  - Miejsko – Gminne Przedszkole Publiczne w Świerzawie,
- Szkoła Podstawowa *im. Jadwigi Śląskiej* w Sokołowcu ,
- Punkt Przedszkolny w Szkole Podstawowej w Sokołowcu,
- Szkoła Podstawowa w Nowym Kościele,
- Punkt Przedszkolny w Szkole Podstawowej w Nowym Kościele,
- Gimnazjum w Świerzawie .

Zgodnie z danymi Systemu Informacji Oświatowej według stanu na 30 września 2013 r. ogólna liczba uczniów i wychowanków objętych w roku szkolnym 2013/2014 gminnym systemem oświaty i edukacyjnej opieki wychowawczej wyniosła **837**. Z tej liczby wychowankowie przedszkola i punktów przedszkolnych stanowią 17,44% , do szkół podstawowych (łącznie z oddziałami „O”) uczęszcza 57,83% uczniów, natomiast gimnazjaliści stanowią 24,73% uczniów.

Zarządzanie placówkami oświatowymi wynikające z ustawowych obowiązków do których należy m. in. administrowanie oraz finansowe zabezpieczenie ich działania, nie jest zadaniem łatwym, a to ze względu na wysokie koszty ponoszone przez budżet Gminy każdego roku na oświatę i wychowanie. Poniższa tabela prezentuje udział subwencji oświatowej otrzymywanej z budżetu państwa w

wydatkach na oświatę i wychowanie ponoszonych z budżetu Miasta i Gminy ogółem w latach 2009 do 2014.

Tab. 4. Udział subwencji oświatowej w wydatkach na oświatę i edukacyjną opiekę wychowawczą ogółem w latach 2009 do 2013

Lp.	Rok	Wydatki na oświatę i edukacyjną opiekę wychowawczą ogółem	Subwencja oświatowa	Udział środków własnych jst oraz z innych źródeł (w tym dotacje)	5:3 %	4:3 %
1	2	3	4	5	6	6
1	2009	5 841 333	4 359 098	1 482 235	25,38	74,62
2	2010	6 386 729	4 562 202	1 824 527	28,57	71,43
3	2011	6 764 592	4 589 289	2 175 303	32,16	67,85
4	2012	6 841 217	4 940 324	1 900 893	27,79	72,21
5	2013	7 488 417	4 903 897	2 584 520	34,51	65,49
6	2014		4 948 323			

Udział dochodów własnych w całkowitych wydatkach na oświatę w latach 2009 – 2012 utrzymuje się na wysokim (od 25,38% do 34,51%) poziomie. Przyznawana subwencja na zadania oświatowe w żadnym z prezentowanych lat nie pokrywa sumy tych wydatków. Największy udział przyznanej gminie Świerzawa subwencji oświatowej w jej wydatkach na oświatę w omawianym okresie został odnotowany w 2009 roku, co jest uzasadnione liczbą uczniów która w tym czasie była objęta subwencją.

2.7.3.4. WYNIKI SPRAWDZIANU KLAS VI SZKÓŁ PODSTAWOWYCH I EGZAMINU GIMNAZJALNEGO:

Od 2002 roku w szkołach podstawowych dla uczniów kończących szóstą klasę przeprowadza się powszechny sprawdzian, który pozwala na diagnozowanie osiągnięć uczniów. Podstawowym jego celem jest sprawdzenie opanowania umiejętności niezbędnych na wyższym etapie kształcenia.

Tab. 5. Wyniki sprawdzianów uczniów klas VI szkół podstawowych gminy Świerzawa w odniesieniu do średnich wyników w województwie. Liczba punktów do uzyskania max 40.

Średnie wyniki za	Rok 2008	Rok 2009	Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012	Rok 2013
województwo	25,3	22,4	24,3	24,8	22,5	23,6
gmina	23,0	20,7	21,9	24,8	19,0	21,8
SP w Świerzawie	22,9	22,1	23,4	24,5	19,4	21,7
SP w Nowym Kościele	21,9	18,9	14,6	22,0	16,9	21,3
SP w Sokołowcu	24,2	18,7	22,4	27,8	19,2	22,4

Źródło: Dane sporządzone na podstawie informacji ze szkół oraz ze strony www.oke.wroc.pl

Od roku 2012 OKE podsumowuje wyniki egzaminów gimnazjalnych na nowych zasadach i przedstawia je w wartościach %.

Tabela 6. Wyniki egzaminu przeprowadzonego w Gimnazjum w Świerzawie w roku 2012 .

	CZĘŚĆ HUMANISTYCZNA		CZĘŚĆ MATEMATYCZNO - PRZYRODNICZA		J. ANGIELSKI		J. NIEMIECKI
	J. POLSKI %	HISTORIA I WOS %	MATEMATYKA %	PRZYRODA %	PODSTAWOWY %	ROZSZERZONY %	PODSTAWOWY %
GIMNAZJUM W ŚWIERZAWIE	51.4	52.2	38.6	42.9	46.6	24.8	85.0 (1 OSOBA)
WOJ. DOLNOŚLĄSKIE	63.3	59.7	46.1	49.3	63.1	48.5	56.6

Źródło: Dane sporządzone na podstawie informacji ze szkół oraz ze strony www.oke.wroc.pl

Tabela 7. Wyniki egzaminu przeprowadzonego w Gimnazjum w Świerzawie w roku 2013.

62 UCZNIÓW	CZĘŚĆ HUMANISTYCZNA		CZĘŚĆ MATEMATYCZNO - PRZYRODNICZA		J. ANGIELSKI		J. NIEMIECKI
	J. POLSKI %	HISTORIA I WOS %	MATEMATYKA %	PRZYRODA %	PODSTAWOWY %	ROZSZERZONY %	PODSTAWOWY %

GIMNAZJUM W ŚWIERZAWIE	53.0	49.2	40.3	50.9	44.6	23.9	-
WOJ. DOLNOŚLĄSKIE	60.0	56.7	46.3	58.1	62.6	47.4	57.4

Źródło: Dane sporządzone na podstawie informacji ze strony www.oke.wroc.pl

Dla porównania wyniki z poprzednich lat przedstawiane w wartościach punktowych, przy max 50 pkt .

Tabela 8. Wyniki egzaminów uczniów Gimnazjum w Świerzawie w odniesieniu do średnich wyników w województwie liczba punktów do uzyskania w części humanistycznej max 50 i przyrodniczej max 50.

Średnie wyniki w latach	2008		2009		2010		2011	
	<i>human i styczna</i>	<i>matem - przyrod</i>	<i>humanistyczna</i>	<i>matem - przyrod</i>	<i>human i styczna</i>	<i>matem - przyrod</i>	<i>human i styczna</i>	<i>matem - przyrod</i>
Województwo	30,4	26,4	31,1	25,2	30,3	23,4	24,7	23,0
gmina	27,1	21,8	28,2	19,8	28,9	22,5	21,8	20,6

Źródło: Dane sporządzone na podstawie informacji ze szkół oraz ze strony www.oke.wroc.pl

Analiza wyników uzyskanych przez uczniów szkół podstawowych pozwala stwierdzić, że wyniki osiągnięte w latach 2011 i 2013 są jednymi z najwyższych w prezentowanym okresie, ze względu na punktację równą w 2011 roku lub bliską, ale niższą

o około 2 punkty od średniej na poziomie wojewódzkim.

Ocena wyników egzaminów w gimnazjach opiera się na analizie wyników punktowych /procentowych oraz na interpretacji EWD (Edukacyjnej Wartości Dodanej).

W obu przypadkach rezultaty osiągane przez absolwentów gimnazjum są poniżej oczekiwań. EWD od wielu lat utrzymuje się na poziomie ujemnym.

2.7.4. Współpraca partnerska

Gmina Świerzawa podpisała umowy partnerskie z miastem **Obercunnersdorf (Niemcy)**, **Mała Skala (Czechy)**, **Chocz (Wielkopolska)** i **Wiązów (Dolny Śląsk)**. Z partnerami zagranicznymi realizowane są liczne projekty rozwijające współpracę sportową i kulturalną.

Z sąsiednimi gminami (miasto Złotoryja, powiat złotoryjski, miasto Jawor, powiat jaworski, miasto Legnica) zrealizowano kilka projektów poprawiających stan infrastruktury turystycznej i promujących region. **„Rozwój aktywnych form turystyki w Subregionie Pogórza Kaczawskiego – w powiecie jaworskim oraz miastach Legnica, Złotoryja, Jawor i gminie Świerzawa”** „**Kampania promocyjna na rzecz rozwoju turystyki kulturowej w Subregionie Gór i Pogórza Kaczawskiego**”, Z sąsiedzką gminą Wojcieszów zrealizowano projekt poprawiający bezpieczeństwo turystów. **„Monitoring atrakcji turystycznych w Świerzawie i Wojcieszowie warunkiem poprawy bezpieczeństwa turystów w subregionie Gór i Pogórza Kaczawskiego”**

2.8. WARUNKI ŻYCIA:

2.8.1. Bezrobocie

Tab. 9. Bezrobocie ogółem.

2011		2012		2013	
LICZBA	PROCENT	LICZBA	PROCENT	LICZBA	PROCENT
956	33,2	912	33,4	920	32,6
NAPŁYW	ODPŁYW	NAPŁYW	ODPŁYW	NAPŁYW	ODPŁYW
241	186	269	282	292	304
KOBIETY	MEŻCZYŻNI	KOBIETY	MEŻCZYŻNI	KOBIETY	MEŻCZYŻNI
493	463	458	441	458	472
Z PRAWEM DO ZASIŁKU	BEZ PRAWA DO ZASIŁKU	Z PRAWEM DO ZASIŁKU	BEZ PRAWA DO ZASIŁKU	Z PRAWEM DO ZASIŁKU	BEZ PRAWA DO ZASIŁKU
151	805	129	770	124	806

Tab. 10. Podział bezrobotnych wg wieku.

WIEK	2011	2012	2013

18-24	198	175	177
25-34	265	244	244
35-44	183	191	203
45-54	196	183	161
55-59	97	75	107
60 i więcej	17	31	38

Tab. 11. Podział bezrobotnych wg wykształcenia

WYKSZTAŁCENIE	2011	2012	2013
Wyższe	24	31	34
Policealne i średnie zawodowe	140	131	142
Średnie ogólne	64	66	65
Zasadnicze zawodowe	369	332	333
Gimnazjalne i podstawowe	359	339	356

Tab. 12. Podział bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy

OKRES	2011	2012	2013
Do 1 m-ca	48	58	53
1-3	139	123	128
3-6	217	140	174
6-12	208	173	149
12-24	167	204	176
Powyżej 24 m-cy	177	201	250

Tab. 13. Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy

SYTUACJA	2011	2012	2013
Do 25 roku życia	196	122	176
Długotrwale bezrobotni	586	589	604
Powyżej 50 roku życia	218	188	227
Bez kwalifikacji zawodowych	345	336	348
Bez doświadczenia zawodowego	203	181	172
Bez wykształcenia średniego	717	671	689

Samotnie wychowujący dziecko	122	121	131
Skazani, nie podejm. pracy	13	17	18
Niepełnosprawni	36	25	32
Matki nie podejm. pracy po urodzeniu dziecka	135	127	137

2.8.2. Demografia

Tab. 14. Dane demograficzne 2004-2013.

DEMOGRAFIA		2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Liczba ludności	Kobiety	4112	4080	4041	4018	4002	3993	3985	3975	3956	3923
	Mężczyźni	3983	3952	3905	3895	3873	3855	3876	3866	3858	3835
	Ogółem	8095	8032	7946	7913	7875	7848	7861	7841	7814	7758
Przekrój wiekowy	Przedprodukcyjny	1918	1820	1745	1587	1662	1626	1446	1533	1519	1489
	Produkcyjny	5515	5169	5185	5323	5191	5216	5372	5245	5203	5155
	Poprodukcyjny	1062	1043	1016	1003	1022	1006	1043	1063	1092	1114
Urodzenia		82	70	83	92	97	87	85	80	78	73
Zgony		66	88	95	91	82	114	69	87	88	96
Zawarte małżeństwa		57	54	65	89	85	79	85	69	93	94
Migracja spoza gminy		72	64	72	73	73	89	62	77	56	28
Emigracja	Poza gminę	77	94	93	75	87	76	91	74	74	68
	Za granicę	1	13	19	22	12	3	3	14	3	6

2.8.3. Rynek mieszkaniowy

Aktualnie (sierpień 2013 r.) mieszkaniowy zasób tworzą mieszkania o ogólnej powierzchni 13.679,42 m kw., w tym, 773 m kw. lokali socjalnych. Mieszkania te znajdują się w 129 budynkach, z których tylko 30 jest w 100% własnością Gminy.

Stawka czynszu:

- 2,08 zł (lokale mieszkalne na terenie miasta),
- 1,75 zł (lokale mieszkalne na terenach wiejskich)
- 0,90 zł (lokale socjalne).

Przychody z czynszu:

- 2011 – 858.023,99 zł.
- 2010 – 434.781,64 zł.
- 2009 i I poł. 2010 – 690.000,- zł.

Zadłużenie:

- 505.000,- zł., w tym 396.000,- zł powyżej 5 m-cy.

2.8.4. Zdrowie

Główną placówką ochrony zdrowia na terenie Gminy jest Samodzielny, Publiczny ZOZ – Przychodnia Zdrowia w Świerzawie.

2.8.4.1. CHARAKTERYSTYKA

Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Rejonowa w Świerzawie, w skrócie SPZOZ, jest podmiotem leczniczym nie będącym przedsiębiorcą, działającym w formie samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej. Siedziba SPZOZ znajduje się w Świerzawie przy ul. Lipowej 3.

2.8.4.2. CELE I ZADANIA SPZOZ

2.8.4.2.1. Cel: celem działania SPZOZ jest prowadzenie działalności leczniczej polegającej na udzielaniu świadczeń zdrowotnych oraz promocji zdrowia.

2.8.4.2.2. Zadania:

- organizowanie świadczeń zdrowotnych z zakresu: podstawowej opieki zdrowotnej i ambulatoryjnej opieki specjalistycznej,
- prowadzenie profilaktyki i promocji zdrowia,
- wykonywanie innych zadań wynikających z innych ustaw.

2.8.4.3. STRUKTURA ORGANIZACYJNA SPZOZ

Strukturę organizacyjną SPZOZ tworzą:

- komórki organizacyjne działalności medycznej,
- komórki organizacyjne działalności niemedycznej.

Do komórek organizacyjnych działalności medycznej zalicza się:

- poradnia lekarza POZ.,
- gabinet zabiegowy,
- poradnia ginekologiczno-położnicza,
- poradnia otolaryngologiczna,
- gabinet medycyny szkolnej,
- pracownia diagnostyczna,
- punkt szczepień,
- gabinet położnej środowiskowo-rodzinnej,
- gabinet pielęgniarki środowiskowo-rodzinnej ,
- pracownia usg.

2.8.4.4. RODZAJ DZIAŁALNOŚCI LECZNICZEJ ORAZ ZAKRES UDZIELANYCH ŚWIADCZEŃ ZDROWOTNYCH

SPZOZ organizuje świadczenia zdrowotne z zakresu: 1) podstawowej opieki zdrowotnej, 2) ambulatoryjnej opieki specjalistycznej: a) ginekologii i położnictwa, b) otolaryngologii w sposób zapewniający pacjentom najdogodniejszą formę korzystania ze świadczeń.

2.8.4.5. MIEJSCE UDZIELANIA ŚWIADCZEŃ ZDROWOTNYCH

SPZOZ udziela świadczeń zdrowotnych w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej w Przychodni Rejonowej w Świerzawie przy ul. Lipowej 3, w Wiejskim Ośrodku Zdrowia w Nowym Kościele przy ul. Szkolnej 15 a w uzasadnionych przypadkach świadczenia są udzielane w domu pacjenta. W zakresie ambulatoryjnej opieki specjalistycznej w Przychodni Rejonowej w Świerzawie.

2.8.4.6. AKTUALNY ZAKRES DZIAŁANIA

2.8.4.6.1. Poradnia lekarza POZ

Czynna od poniedziałku do piątku w godzinach od 8.00 do 18.00. Lekarze przyjmują zgodnie z harmonogramem miesięcznym. Obowiązuje wcześniejsza rejestracja. Przypadki nagłe uzasadnione względami medycznymi przyjmowane są poza kolejnością

2.8.4.6.2. Poradnia dziecięca.

Czynna od poniedziałku do piątku w godzinach od 8.00 do 13.00.

2.8.4.6.3. Poradnia Ginekologiczno-Położnicza

Przyjęcia po uprzedniej rejestracji w poniedziałek od godziny 8.00, we wtorek od godziny od 9.00, w środę od godz. 14.00.

2.8.4.6.4. Gabinet Zabiegowy

Czynny od poniedziałku do piątku w godzinach od 7.30 do 18.00.

Pobieranie materiału do badań laboratoryjnych: od poniedziałku do piątku w godzinach od 7.30 do 12.30.

2.8.4.6.5. Wiejski Ośrodek Zdrowia w Nowym Kościele

- **PORADNIA LEKARZA OGÓLNEGO**

- poniedziałek w godzinach 10:30 – 13:30,
- czwartek w godzinach 13:30 – 16:30,
- piątek w godzinach 10:30 – 13:30.

- **GABINET ZABIEGOWY**

- Poniedziałek, wtorek, środa, piątek w godzinach od 10.30 do 13.30,
- Czwartek 13:30 – 16:30

Pobieranie materiału do badań laboratoryjnych: poniedziałek i czwartek w godzinach od 10.30 do 11.30

2.8.4.6.6. Nocna i świąteczna opieka zdrowotna: Zespół Opieki Zdrowotnej w Złotoryi, ul. Hoża 11

- w dni powszednie od 18.00 do 8.00 dnia następnego
- w soboty, niedziele i święta od 8.00 do 8.00 dnia następnego

2.8.5. Bezpieczeństwo

2.8.5.1. OCHRONA PRZECIWPOŻAROWA

Tab. 15. Stan osobowy OSP

Lp.	Wyszczególnienie	Stan 2011	Stan 2012	Stan 2013
1.	Liczba członków ogółem	148	148	140
2.	Członków czynnych w jednostkach JOT	96	96	91

3.	Członków wspierających	8	8	7
4.	Naczelników	0	0	0
5.	Dowódców sekcji	7	7	9
6.	Szeregowców z przeszkoleniem	42	42	53
7.	Z przeszkoleniem specjalistycznym medycznym	4	4	7
8.	Młodzieżowa Drużyna Pożarnicza	20	20	10
9.	Kobieca Drużyna Pożarnicza	30	30	40

Tab. 16. Porównanie z wyjazdami innych OSP z terenu powiatu złotoryjskiego

Nazwa OSP	2011	2012	2013
Świerzawa		261	168
Pielgrzymka		72	96
Prusice		69	65
Sokołowiec		83	61
Zagrodno		72	61
JPR Z-ja		58	55
Wojcieszów		90	48
Olszanica		14	16

Twardocice		23	15

Tab. 17. Posiadany sprzęt

Jednostka	Samochód
<i>ŚWIERZAWA</i>	Renault 2010 r., Ford Transit z 2005 r., Podnośnik STAR 244 z 1980 r., Jelcz z 1984 r.
<i>SOKOŁOWIEC</i>	Mercedes z 2014 r., Star 266 z 1985 r., Jelcz z 1990 r.
<i>RZAŚNIK</i>	Star 244, Żuk
<i>LUBIECHOWA</i>	Star 660
<i>STARA KRAŚN</i>	Żuk z 1990 r.
<i>RZESZÓWEK</i>	Żuk 1986 r.
<i>DOBKÓW</i>	Żuk 1984 r.
<i>PODGÓRKI</i>	Żuk 1982 r., Star 25 1972 r.

Ochotnicze Straże Pożarne funkcjonują jako stowarzyszenia w oparciu o ustawę o stowarzyszeniach, ustawę o ochronie przeciwpożarowej oraz własne statuty. Ochotnicze straże pożarne swoją działalność opierają się na pracy społecznej jej członków zwyczajnych. OSP posiada osobowość prawną i wykonuje zadania o charakterze użyteczności publicznej w zakresie ochrony przeciwpożarowej, ratownictwa i bezpieczeństwa powszechnego. Jednostki OSP współpracują z Państwową Strażą Pożarną. Celem nadrzędnym, który realizować ma zarówno Ochotnicza Straż Pożarna jak i Państwowa Straż Pożarna, jest zapewnienie bezpieczeństwa ludności na terenie gminy i powiatu przez wykonywanie wszelkich działań ratowniczych wymienionych w ustawie.

Miasto i Gminę Świerzawa pod względem operacyjnym zabezpiecza **8** jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych w tym **2** włączone do Krajowego Systemu Ratowniczo Gaśniczego. Stan osobowy jednostek operacyjno technicznych OSP w 2013 r. wynosił **91** ratowników.

Fot. 13. Strażacy z OSP w Sokółowcu z najnowszym samochodem z 2014 r.

Ilość wyjazdów do zdarzeń												
Nazwa OSP	2011				2012				2013			
	Pożary	Miejsc. Zagroż.	Alarmy fałszywe	RAZEM	Pożary	Miejsc. Zagroż.	Alarmy fałszywe	RAZEM	Pożary	Miejsc. Zagroż.	Alarmy fałszywe	RAZEM
ŚWIERZAWA					78	178	5	261	48	113	7	168
SOKOŁOWIEC					27	55	1	83	20	41	0	61
RZAŚNIK					2	2	0	4	5	4	0	9
LUBIECHOWA					6	11	0	18	1	3	0	4
STARA KRAŚN					3	10	0	13	0	5	0	5
RZESZÓWEK					1	7	0	9	0	0	0	0
DOBKÓW					2	7	0	9	2	5	0	7
PODGORKI					0	0	0	0	0	0	0	0
RAZEM					119	270	6	397	76	178	7	261

Tab. 18. Ilość wyjazdów do zdarzeń

2.8.5.2. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

9. Jak ocenia Pan/ Pani bezpieczeństwo na terenie Gminy?	
ŹLE	XXXXXXXXXXXXXX - 14
DOSTATECZNIE	XXXXXXXXXXXXXX - 14
DOBRCZE	XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX - 27
BARDZO DOBRCZE	XX - 2
NIE MAM ZDANIA	XXX - 3
Uwagi:	

10. Jak ocenia Pan/ Pani znaczenie funkcjonowania stałego punktu rewiru dzielnicowych dla poziomu bezpieczeństwa Gminy?	
JAKO NIEWIELKIE	XXXXXXXX - 8
JAKO ŚREDNIE	XXXXXXXXXXXX - 11
JAKO DUŻE	XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX - 41

2.8.5.2.1. Przestępczość

Tab. 19. Ilość przestępstw.

	LATA				
	2009	2010	2011	2012	2013
Rozboje	-	-	2	-	Bd
Bójki i pobicia	1	3		2	1
Kradzieże z włamaniem	8	3	20	15	25
Kradzieże	5	4	16	3	8
Kradzieże pojazdów	1	1	3	1	Bd
Narkotyki	1	-	3	8	Bd
Uszkodzenie mienia	1	4	4	2	8
Uszkodzenie ciała	1	-		1	Bd

Niestosowanie się do wyroków	bd	bd	1	2	Bd
Kradzież kabli	bd	bd	9	3	Bd
Oszustwo	bd	bd	5	9	Bd
Groźby karalne	bd	bd	9	5	Bd
Przywłaszczenie	bd	bd	3	4	Bd
Kradzież katalizatorów	bd	bd	BD	4	Bd
Włamania do pojazdów	bd	bd	BD	1	Bd
Fałszerstwa	bd	bd	1	1	Bd
Inne	bd	bd	12	6	12
RAZEM	18	15	103	86	102

2.8.5.2.2. Bezpieczeństwo drogowe.

Tab. 20. Ilość zagrożeń drogowych.

	2011	2012	2013
Kolizje drogowe	50	52	54
Zatrzymani nietrzeźwi	32	36	32
Wypadki drogowe	4	5	7

2.8.6. Opieka społeczna

Tab. 21. Ilość środków finansowych na pomoc społeczną.

ŚRODKI FINANSOWE NA POMOC SPOŁECZNĄ W GMINIE			
WYSZCZEGÓLNIENIE	ROK 2011	ROK 2012	ROK 2013
Liczba osób	4.943.739,- zł.	5.697.161,- zł.	5.265.076,- zł.

Tab. 22. Liczba pracowników socjalnych.

LICZBA PRACOWNIKÓW SOCJALNYCH			
WYSZCZEGÓLNIENIE	ROK 2011	ROK 2012	ROK 2013
Liczba osób	5	5	5

Tab. 23. Osoby objęte wsparciem.

OSOBY I RODZINY , KTÓRYM UDZIELONO POMOC I WSPARCIE			
WYSZCZEGÓLNIENIE	ROK 2011	ROK 2012	ROK 2013
Liczba osób	782	839	819
W tym osoby długotrwale korzystające	761	765	761
Liczba rodzin	357	422	404
Liczba osób w rodzinach	882	983	944

Tab. 24. Osoby z przyznaniem świadczeniem.

OSOBY I RODZINY , KTÓRYM PRZYZNANO ŚWIADCZENIE			
WYSZCZEGÓLNIENIE	ROK 2011	ROK 2012	ROK 2013
Liczba osób	606	664	647
W tym osoby długotrwale korzystające	400	400	400
Liczba rodzin	357	422	404
Liczba osób w rodzinach	882	983	944

Tab. 25. Rodziny z przyznaniem świadczeniem pieniężnym.

OSOBY I RODZINY , KTÓRYM PRZYZNANO ŚWIADCZENIE PIENIĘŻNE			
WYSZCZEGÓLNIENIE	ROK 2011	ROK 2012	ROK 2013
Liczba osób	353	421	403
W tym osoby długotrwale korzystające	339	409	388
Liczba rodzin	357	422	404
Liczba osób w rodzinach	830	951	905

Tab. 26. Rodziny ze świadczeniem niepieniężnym.

OSOBY I RODZINY , KTÓRYM PRZYZNANO ŚWIADCZENIE NIEPIENIĘŻNE			
WYSZCZEGÓLNIENIE	ROK 2011	ROK 2012	ROK 2013

Liczba osób	348	326	329
Liczba rodzin	180	178	187
Liczba osób w rodzinach	555	536	562

Tab. 27. Osoby z wywiadem środowiskowym.

OSOBY I RODZINY , Z KTÓRYMI PRZEPROWADZONO WYWIAD ŚRODOWISKOWY			
WYSZCZEGÓLNIENIE	ROK 2011	ROK 2012	ROK 2013
Liczba osób	X	X	X
Liczba rodzin	435	512	519
Liczba osób w rodzinach	1.043	1.279	1.279

Tab. 28. Ubóstwo.

POWODY UDZIELENIA POMOCY I WSPARCIA - UBÓSTWO			
WYSZCZEGÓLNIENIE	ROK 2011	ROK 2012	ROK 2013
Liczba rodzin	323	333	366
Liczba osób w rodzinach	783	792	855

Tab. 29. Bezrobocie.

POWODY UDZIELENIA POMOCY I WSPARCIA - BEZROBOCIE			
WYSZCZEGÓLNIENIE	ROK 2011	ROK 2012	ROK 2013
Liczba rodzin	276	295	330
Liczba osób w rodzinach	750	758	827

Tab. 30. Niepełnosprawność.

POWODY UDZIELENIA POMOCY I WSPARCIA - NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ			
WYSZCZEGÓLNIENIE	ROK 2011	ROK 2012	ROK 2013
Liczba rodzin	103	105	111
Liczba osób w rodzinach	216	249	273

Tab. 31. Choroba.

POWODY UDZIELENIA POMOCY I WSPARCIA - CHOROBA			
WYSZCZEGÓLNIENIE	ROK 2011	ROK 2012	ROK 2013

Liczba rodzin	32	45	59
Liczba osób w rodzinach	78	85	115

Tab. 32. Bezradność.

POWODY UDZIELENIA POMOCY I WSPARCIA - BEZRADNOŚĆ			
WYSZCZEGÓLNIENIE	ROK 2011	ROK 2012	ROK 2013
Liczba rodzin	34	67	65
Liczba osób w rodzinach	139	263	241

Tab. 33. Alkoholizm.

POWODY UDZIELENIA POMOCY I WSPARCIA - ALKOHOLIZM			
WYSZCZEGÓLNIENIE	ROK 2011	ROK 2012	ROK 2013
Liczba rodzin	28	34	30
Liczba osób w rodzinach	61	63	61

Tab. 34. Narkomania.

POWODY UDZIELENIA POMOCY I WSPARCIA - NARKOMANIA			
WYSZCZEGÓLNIENIE	ROK 2011	ROK 2012	ROK 2013
Liczba rodzin	1	1	3
Liczba osób w rodzinach	3	4	10

Tab. 35. Ochrona macierzyństwa

POWODY UDZIELENIA POMOCY I WSPARCIA – OCHRONA MACIERZYŃSTWA			
WYSZCZEGÓLNIENIE	ROK 2011	ROK 2012	ROK 2013
Liczba rodzin	20	32	35

Tab. 36. Bezdomność.

POWODY UDZIELENIA POMOCY I WSPARCIA - BEZDOMNOŚĆ			
WYSZCZEGÓLNIENIE	ROK 2011	ROK 2012	ROK 2013
Liczba rodzin	2	1	3
Liczba osób w rodzinach	2	1	3

Tab. 37. Zakład karny.

POWODY UDZIELENIA POMOCY I WSPARCIA – OPUSZCZENIE ZAKŁADU KARNEGO			
WYSZCZEGÓLNIENIE	ROK 2011	ROK 2012	ROK 2013
Liczba rodzin	11	12	10
Liczba osób w rodzinach	11	12	13

Tab. 38. Zdarzenia losowe.

POWODY UDZIELENIA POMOCY I WSPARCIA – ZDARZENIA LOSOWE			
WYSZCZEGÓLNIENIE	ROK 2011	ROK 2012	ROK 2013
Liczba rodzin	1	85	0
Liczba osób w rodzinach	4	188	0

Tab. 39. Klęski żywiołowe.

POWODY UDZIELENIA POMOCY I WSPARCIA – KLĘSKI ŻYWIOŁOWE			
WYSZCZEGÓLNIENIE	ROK 2011	ROK 2012	ROK 2013
Liczba osób w rodzinach	0	86	12

Tab. 40. Przemoc w rodzinie.

POWODY UDZIELENIA POMOCY I WSPARCIA – PRZEMOC W RODZINIE - sprawcy			
WYSZCZEGÓLNIENIE	ROK 2011	ROK 2012	ROK 2013
Liczba osób	12	7	19

Tab. 41. Przemoc w rodzinie – ofiary.

POWODY UDZIELENIA POMOCY I WSPARCIA – PRZEMOC W RODZINIE - ofiary			
WYSZCZEGÓLNIENIE	ROK 2011	ROK 2012	ROK 2013
Liczba osób	10	7	19

Tab. 42. Usługi ogółem

USŁUGI OPIEKUŃCZE OGÓŁEM			
WYSZCZEGÓLNIENIE	ROK 2011	ROK 2012	ROK 2013
Liczba osób	7	5	7
Liczba świadczeń	3.609	2.843	2.909

Liczba świadczeń w złotych	58.967,- zł.	54.042,- zł.	51.439,- zł.

Tab. 43. Zasiłki stałe.

ZASIŁKI STAŁE			
WYSZCZEGÓLNIENIE	ROK 2011	ROK 2012	ROK 2013
Liczba osób	52	56	61
Liczba świadczeń	499	542	556
Liczba świadczeń w złotych	168.156,- zł.	212.643,- zł.	244.024,- zł.

Tab. 44. Zasiłki okresowe.

ZASIŁKI OKRESOWE			
WYSZCZEGÓLNIENIE	ROK 2011	ROK 2012	ROK 2013
Liczba osób	275	288	341
Liczba świadczeń	1.960	2.139	2.777
Liczba świadczeń w złotych	526.000,- zł.	631.000,- zł.	992.677,- zł.

Tab. 45. Zasiłki celowe.

ZASIŁKI CELOWE			
WYSZCZEGÓLNIENIE	ROK 2011	ROK 2012	ROK 2013
Liczba osób	267	275	303
Liczba świadczeń w złotych	130.130,- zł.	139.553,- zł.	118.517,- zł.

Tab. 46. Posiłki.

POSIŁKI			
WYSZCZEGÓLNIENIE	ROK 2011	ROK 2012	ROK 2013
Liczba osób	347	326	329
W tym dzieci	202	196	225
Liczba świadczeń	42.109	40.051	40.079
W tym dzieci	20.972	24.220	19.879
Liczba świadczeń w zł.	164.638,- zł.	169.422,- zł.	162.688,- zł.
W tym dzieci	90.624,- zł.	103.361,- zł.	77.373,- zł.